

HOCAM SADRİ MAKSUDİ

Av. Münir Musagil

... Onu anlatmağa kalemimin yetersiz olduğunu biliyorum. Fakat bu yılın ölümünün Onuncu Yıldönümü olduğunu haber aldığım zaman, senelerce rahlei tedrisinde feyzaldığım merhuma ait bütün hâtıralarım tazelendi. Bu hâtıraları kırık dökük de olsa, burada sıralamağa çalışacağım.

Sadri Maksudi Arsal güzel, levent yapılı, sıhhatli, yayla Türklerinin su katılmamış örneklerinden biri idi. Cismen böyle olduğu gibi, ruhî cephesi itibariyle de, tam mânasiyle insan adamdı. Onu yakından tanımak fırsatını bulup da ilmine, ilminden istifade ettirmek kudretine, mahvi-yetkârlığma, vatanperverliğine, bir kelime ile insanlığına hayran olmamak mümkün değildi.

Ankara Hukuk Fakültesi'ne talebe olarak girdiğim sırada, daha evvelden adını işitmiş, şöhretini duymuştum. Türk Hukuku Tarihinin "Hanımlar, Beyler hitabiyle başladığı ilk dersini ne büyük bir huşû içinde dinlediğimi hatırlıyorum. Güzel, tatlı sesini bugün aynen duyuyor gibiyim.

Ağdalı, bulanık ifade ve beyanlardan hoşlanmazdı. Kendisi de, gerek takrirlerinde, gerek eserlerinde vuzuha çok ehemmiyet verirdi. Hattâ, mevzularının sadece ilim müntesipleri tarafından değil, okuyan, arayan herkes tarafından anlaşılmasını ister, buna itina gösterirdi.

Bizim zamanımızda iki ayrı dersi vardı: Hukukun Umumî Esasları ve Türk Hukuku Tarihi. Hukukun Umumî Esasları'na ait eserini neşre-dince, şahsıma imzalı olarak bir tane vermek suretiyle beni taltif etmişti.

1950 ile 1954 arasında, mebus iken, hocayı bir gün Ankara'daki Belvü Otelinin yemek salonunda gördüm. Derhal yanına giderek, kemali hürmetle ellerini öptüm. Son derece memnun oldu. Talebelerinden gördüğü sevginin kendisini bahtiyar ettiğini söylerken, gözlerinin yaşardığım farkettim.

Sadri Maksudi'nin dünyada en çok ehemmiyet ve kıymet verdiği şey Türklüğün istikbali, yükselmesi ve ilerlemesi idi. Türklüğe ait en küçük müsbet haber onu sevindirirdi.

Talebesi bulunduğumuz sırada Doğu Türkistan'dan iki çocuk Ankara'ya çıkagelmiş ve Atatürk'ün huzuruna kabul edilmişlerdi. Kabul merasiminde hazır bulunmuş olan hoca Türk Hukuku Tarihi dersinde ne yapıp yapıp sözü oraya intikal ettirerek, bize o sahneyi heyecan ve gururla tasvir ettikten sonra, bu küçük çocukların Türkistan'dan kaçıp gelmiş olmalarının tesadüfi ve basit bir hâdise olmadığını, bunun delâlet ettiği mânanın derin ve şümüllü olduğunu, Türklüğün esarete boyun eğmeğe tab'ının müsait olmadığını, er geç bütün Türklerin esaretten kurtulacağını, küçük yaştaki bu iki Türk çocuğunun bunun parlak bir delinini ve müjdesini verdiklerini bize izah etmişti.

Bizi Fakültenin ilk sınıfından alıp da, son dersine kadar götürerek programını ikmal ettikten sonra, son takririnin bir kısmını bize doğrudan doğruya hitap eden bir sohbe tahsis eder, bir babanın evlâtlarına yapacağı şekilde bize öğütlerde bulunurdu.

Derin heyecanla dinlediğimiz bu öğütlerinde bize münevver olmağı, doğru ve dürüst kalmağı, hukuk için mücadele etmeğı, her zaman vatanın, milletin ve Türklüğün menfaatlerini gözetmeğı tavsiye ederdi.

Aziz hocamızın bu nasihatleri, derin izler halinde, bugün hepimizin kalplerinde yaşamaktadır.